

Mis on süsinikuprojekt?

Ehk mida vahendajad minult tahavad?

Vahendajad soovivad õigust Teie maal hoitavatele või tekkinud süsinikukrediitidele. Põhimõtteid on erinevaid, aga lõpptulemusena loobub maaomanik vahendaja või lõppostja kasuks oma maal tekkinud süsinikukrediitidest.

Süsinikukrediidi tekkimise protsess

Kalleim projektitüüp oli aastal 2019 mittemetsamaa metsastamine **15 \$/tCO2eq.**

Allikas: Ecosystem Marketplace

2022. aasta alguses on Gold Standardi alusel sertifitseeritud kaaskasuga taasmetsastamise projektidel hinnaks **45 \$/tCO2eq.**

Emissioonide vähendamise nõudlus on suurenenud, tuues kaasa vabatahtliku süsinikuturu mahu 5x tõusu 5 aasta jooksul.

Allikas: Ecosystem Marketplace

"2030. aastaks vajab Maailm süsiniku krediitide nõudluse kasvu 15. kordseks. Aastaks 2050. aga 100x."

Mark Carney, ÜRO kliimamuutuste saadik

Lepitakse kokku toode/teenus, milleks on näiteks:

- mittemetsamaa metsastamine, metsamaale istutamine ning taimestiku taastamine;
- taastav põllumajandus;
- täiustatud metsamajandus;
- raadamise vältimine ja metsade vaesumise ennetamine;
- soode ja/või karjäärade taastamine;
- rohumaadel ja põõsastike maakasutusmuutuse vältimine
- hübriidprojektid nagu taastuenergia rajatis koos karjääri taastamisega, soode taastamine ning päikesepaneelid selle kohal jne.

Lepitakse kokku tingimused ja allkirjastatakse leping

krediitidest loobumine ja muud osapoolte kohustused fikseeritakse (notariaalse) lepinguga.

Sertifitseeritakse projekt

projekt koos eesmärkidega (tegevused, süsiniku sidumise võime, aeg, hektarid jne) sertifitseeritakse (VERRA, GoldStandard) ja kantakse registrisse.

Möödetakse tekkinud krediidid

5-aastat hiljem hinnatakse süsinikusidumise võimet standardite metoodika järgi ning fikseeritakse krediitide arv, mida müüa.

Turundatakse

projektist tekkivad süsinikukrediidid ostetakse kas vahendajate või lõppkasutajate poolt.

Tasustatakse

ostja poolt maksud tasud liiguvad maaomanikele ja maha võetakse vahendustasu.

Süsinikukrediit arhiveeritakse registris

ostja "kasutab" süsinikukrediidi kohustuste täitmiseks, talle väljastatakse sertifikaat ning keegi teine enam sama krediiti kasutada ei saa.

Olulised küsimused

"Üheksa korda mööda ja üks kord lõika" kehtib ka süsinikukrediidi lepingute kohta!

Küsi, küsi ja veelkord - küsi!

Teema on uus ja nii ei pruugi projekti haldajad ja vahendajad ise aimata, mida on tarvis maaomanikul teada enne lepingulisse suhtesse astumist. See ei ole "tee linnuke siia lahtrisse", kui asi puudutab Teie maad.

Lepingu pikkus

Kas võtate kohustuse 20, 30 või 50 aastaks?

Lepingu vorm

Kas notariaalne või lihtkirjalik?

Millise projektiga on tegu?

Kas uusmetsastamine või taasmetsastamine? Või hoopis säästlik metsamajandamine, metsamaal raieringi pikendamine või raadamise ärahooldamine. Projektid on võimalikud ka põllumajanduses.

Maht

Kui mitu hektarit maad Teil on ja paljuga konkreetsesse projekti lähete/platvormil osalete? Mõelge, kas ühele pakkujale on mõistlik anda kogu ala.

Kes teeb projekti või pakub platvormi?

Kas projekti looja on usaldusväärne või on tegu turunduses osavate isikutega? Kas projekti/platvormi taga võivad seista need, kellel krediite endil tarvis on (kütusetootjad, tehnoloogiasektor, rasketööstus jms).

Mis see maksab?

Mis on vahendustasu, kui palju krediite arvestatakse puhvriks ja mis on komisjonitasu müügi pealt? Kas ja milliseid kulusid kannate lisaks sertifitseerimise (VERRA/Gold Standard + FSC/PEFC) eest.

Kuidas tasustamine toimub?

Eurodes või krüptorahaga? Kas turuväärtuses krediidid, ainult istutamise hind või maarendi põhimõte? Kas maaomanik arvestab sisse tulevikuväärtuse, inflatsiooni?

Makse

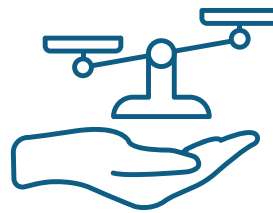
Tavaliselt arvestatakse ja arveldatakse süsinikukrediite ex-post. Luuakse projekt ning 5 aasta pärast auditeeritakse süsiniku sidumine. Alles seejärel toimub krediidi eest tasumine.

Projektide sisu sõltub standardist ja metoodikast. Kaevu veel sügavamale, et mõista järgmise 30-50 aasta mõju metsamajandamisele ja kehtestatud reeglitele. Siin toome välja uurimist vajavad teemad.

Otsustusvabadus projekti ajal

- reeglid istutatavate puuliikide osas;
- maapinna ettevalmistamise meetod;
- istiku kasvama minemine ning ulukikahjustuste vältimine;
- valgustusraiate ja harvendusraiate tegemise õigus;
- püsiproovitükkide rajamise kohustus;
- auditeerimine;
- väetamine (põllumaal lubatud), Eesti seadustega metsamaal keelatud;
- metsatulekahju, üraskirüüste või muu puidu hävimine ja sellisel puhul krediitide taastamise kohustus.

Millised reeglid jäävad kehtima peale projekti lõppemist?

- Gold Standardil näiteks keeld muuta metsamaa istanduseks;
- 20% muudetakse kaitsealaks ehk püsivuse tagamine ja tagasi pööramise vältimine;
- Standarditel on erinevad reeglid erinevate tegevuste jaoks.

teadlased

rõhutavad

Õigeaegselt valgustus- ja harvendusraie aitab suurendada süsiniku sidumist.

Allikas: Stanturf 2020 teaduskirjastus Burleigh Dodds

Raie ei võrdu süsinikuheide.

Allikas: Linder et al 2013 teadusajakiri Nature Climate Change

Vanade metsade süsiniku sidumise võime on üle hinnatud.

Allikas: Gundersen et al 2021 teadusajakiri Nature

Kui tekkis küsimusi ja mõtteid, palun võtke ühendust. Koos on kindlam.

